

שאל אותי - אמור לי כראה"ם בישראל, ולא כאזרח העולם מה יש לעשות במה"ח לסידור סכסוך ישראל ערב?

עניתי: אלמלא רוסיה - עונה בקלות. יש סיכוי לשקט (הגם לא לשלום) במשך שנים; ואם נתחזק בינתיים כאשר אנו עושים, ויכירו יאנו קיימים ואין להרוס אוחנו, ומפעלנו הקונסטרוקטיבי בארץ יתן אוחוחיו - יש סכוי לשלום, אם בעוד 5 או 10 שנים - אינני יודע. הגורם הרוסי עיכב עכשיו הכל, ובידי ארה"ב לסלק סכנה זו.

דיברתי גם על כלי הנשק הדרושים לנו מארה"ב; נשק הגנה נגד צוללות 'קליעים נגד מטוסים, כמובן לא קליעים ארוכי טווח כאשר יש להם נגד רוסיה, ולא קליעים קצרי טווח בערך, אבל מספיקים לצרכינו.

הוא עושה רושם של איש נבון, גלוי לב ויודע מה שהוא רוצה.

13.11.5, יום ד'

בעטר בא אצלי לוטון. שהה ארבעה חדשים בארה"ב וזמן מה באיטליה. זרתי לטניו בקיצור על טענותינו וחביעותינו כלפי ארה"ב - מה שאכרחי אחמול גרונסר.

סיפר לי על הצרות שהיו לאסחו בבחי החולים. גם היא באה אתו, ובעטם יאטונה ראיחיה, פולה אמרה שהיא מדברת עכשיו כאשה בריאה.

- באחת עשרה באו אצלי מכם אדנואר ואשתו הצעירה. הוא בן 47, יש לו 4 ילדים, והוא "המנהל" של עיריית קלן, ממונה מטעם מועצת העיר לארבע שנים. אביו היה גם ראש העיר וגם מנהל. עכשיו, תחת השלטון הבריטי, תפרידו בין השניים.

שאלתיו אם יש סכנת תחית הנאציות בגרמניה? אמר - שאין כל סכנה כזו. להיפך, יש ריאקציה, חזקה, בקרב הגוֹעֵר נגד הנאציות, ויש רצון לאיחוד אירופאי. יש הורסי קברות יהודים, אבל יש גם הורסים קברות נוצרים. זהו מעשה חוליגניטי. הרצון לאיחוד אירופה חזק מאד. היחסים עם צרפת טובים. הצרפת - חוסר יציבות בצרפת, והיחס הקר של אנגליה. בעד הידוק קשרים עם ארצ"ב.

דברנו על חשיבות איחוד גמור של אירופה. הוא מחייב זאת, ומקווה שבמשך 30 השנים הבאות יראה זאת.

שאלתי על אפשריות קואופרציה כלכלית ומדעית בין ישראל ובין גרמניה. אמרתי שיש בהוכנו הסולדים מכל שיחוף ואני מבין אותם, אבל מנינו לעתיד ותם העם הגרמני עכשיו הוא שונה ממה שהיה.

הוא אמר שאין עוד גרמניה עכשיו עומדת בראש המדע כמו שהייתה לפני 30-40-50 שנה, אבל היא מתעודרת, ויטמחו לשחף מקולה אתנו. נתרשם מאוד ממה שראה בחקלאות ובמדע. ישנה פה בס"ח שבועיים.

- בארבע פגישות חברים (אשכול, ספיר, קדיש, גיורא, זיאמה, חרי, שרף ואנכי). שמעתי מהדי על הכניות עשור. חובעה דעה שמדבר יתנהל במסגרת משרד רה"מ. זיאמה שאל מתי הדמות הרוחנית שנינתן לעשור? מציע ועדה של שלשה לחקין הכנית כזו. ודוש לרעהי ספר על עשר שנות המדינה בעברית ובלשונות לועז. דנו על עוד כמה דברים.

- הזמנתי שרף לשיחה. אמרתי לו כי אחרי האסון של נחמיה עבודתי תכבד עוד יותר. ואני מבקש ממנו לחשוב בלב פתוח מה צריך לעשות מזכיר המדינה - ויציע לי, על מנת שהוא ישאר. אמר לי, כי אילו קרה האסון לפני התפטרותי לא היה הולך. עכשיו יעניין בדבר.

14.11.57, יום ה'

בא אצלי ראובן וסיפר לי על שיחתו עם גרונסר בדרך לה"א. גרונסר אמר לו כי רה"מ בישראל הוא אדם גדול, והארץ כולה (ראה אותה מאווירון במשך שעות אחדות) עסחה עליו רושם כביר - יצר של יצירה פועם בעם. ראובן הסביר לו ביהר פרטות סיבם של הערבים ודן אחר על בטחון ישראל מבחינה כללית. העולם בין כך ובין כך חושב את אמריקה לידידת ישראל, והעקרתה באעמ צרה הערער כל אסון לארה"ב. גרונסר שאל: כוונתך שיש לצרף את ישראל לנאטו? ראובן שאל כלום זה רעיון פסול? ענה: לא, אבל אינכם יודעים כמה העניין מסובך. הסקנדינביים התנגדו גם לתרכיה ויוון. אינם חושבים אותן לארצות יציבות ומבוגרות ורוצות רק בהתגוננות. יש אמילו קושי רב לקיים מגע בין נאטו ובין ברית בגדד, אולם חודה שהערך כל קשר בדבר הכנון ההגנה הוא מעוות קשה. ראובן חזר על טכנת הצוללות. גרונסר ענה שיש קושי בהגנה נגד צוללות. גם יוון ביקשה הגנה כזו, וארה"ב אמרה לה שתסמוך על הצי הששי.

ראובן שאל אם גם אנו יכלים לסמוך על הצי הששי? והסביר לו הסכנה של חוסר כל קשר וברית בטחון - לשלום העולם. כי אם נותקף נלחם - ונלחם לפי הבנתנו. גרונסר החרשם ממכון ויצמן. בדרך הנה מהודו שהה יום אחד בעיראק.